

Penzijní systém: O co jde a co dělat **doc. Radim Valenčík, CSc.**

Odborný seminář Michálkovice **Teze**

Aktuální, resp. akutní situace:

Vláda systematicky podkopává důvěru v penzijní systém a přímo vybízí občany, zejména ty mladší, aby se nejrozumnějšími cestami nevázali na náš penzijní systém s tichým poselstvím, že to stejně u nás krachne, že naše země je určena k odpisu:

- Proto byli občané protizákonnými a protiústavními kroky okradeni o část penzí.

- Proto se straší neexistujícími hrozbami, že průběžný penzijní systém je neudržitelný, místo toho, aby funkční průběžný systém penzijního pojištění založený na neporušitelné společenské smlouvě byl základní oporou i pro lidi s vyššími příjmy, protože takový systém ustojí cokoli (i státní bankrot).

- Proto se vnáší prvky rovnostářství, které demotivují (na první pohled to vypadá z hlediska sociálního dobře, ale ve skutečnosti je to přesně mířený úder podlamující motivace těch, kteří do systému mohou nejvíce přinést).

- Proto se uměle vytvářejí nejrozumnější administrativní zádrhele vyvolávající pochybnosti o funkčnosti penzijního systému. K tomu podrobněji: Česká správa sociálního zabezpečení prý „nestíhá“ vyřizovat žádosti o důchody. Lidé na ně v některých případech čekají až několik měsíců. Přitom je to obyčejná sabotáž, protože systém měl být už dávno nastaven tak, aby vyřízení žádostí o důchod bylo čistě softwareovou záležitostí a trvalo několik minut.

K výše uvedenému: V Rakousku mají veřejně přístupnou kalkulačku, kde se každý v libovolnou chvíli může podívat, jakou by z hlediska svého individuálního penzijního účtu měl penzi, pokud by v danou chvíli šel do důchodu. A k vyřízení žádosti o důchod stačí jeden klik a milisekunda. Proč to nemáme u nás? Neexistuje žádné zdůvodnění, proč by to nešlo poměrně rychle a levně. A přispělo by do k obnovení důvěry v penzijní systém.?

- Zatajuje se a nepřipouští se do veřejné diskuse perspektivní, ekonomicky efektivní a lidsky vstřícná cesta zabezpečující trvalou

stabilitu penzijního systému na bázi zvýšení motivací k prodloužení doby dobrovolného výdělečného uplatnění dle individuálních dispozic, viz např. to, co nedávno uvedl J. Ungerman: „*Vůbec nic se nestane, když věk pro odchod do důchodu zůstane 65. Ale stát by měl usilovat o to, aby lidé, kteří překročí hranici 65 let, pracovali dál, pracovali dobrovolně a bylo to zvýhodněné. To je podle mě důchodová reforma. To je to, co dnes neexistuje. Dnes, když pracujete po pětadesátce a máte normální pracovní poměr, tak vám zvýší důchod o 0,4 procenta výpočtového základu. To je podle mých propočtů měsíční navýšení důchodu o 70 korun. Do toho systému přispíváte při průměrném platu 10 tisíc. Tak si to spočítejte, jak nesmyslně, hloupě a nevýhodně je ten systém nastaven*“, viz:

Zásadní otázka:

Je to všechno jen náhoda, nebo je to cílená destrukce penzijního systému?

V této souvislosti připomenu, co k tomu říká výše zmíněný Daniel Prokop: „*Obrovskou chybou vládních politiků jsou potom apokalyptické zkazky, že "dnešní čtyřicátníci nebudou mít žádné důchody". Neodpovídají realitě. I udržitelné verze vývoje státních důchodů počítají s tím, že průměrné důchody budou tvořit okolo 35 procent průměrné mzdy, což při zvyšování reálných mezd nemusí být tragédie. Vytváření mýtu, že důchody nebudou a celý důchodový systém je letadlo, motivuje mladší lidi maximálně se vyvázat z placení daní a odvodů, což nakonec k neudržitelnosti povede.*“ – Přesně toto vláda dělá. Je to program destrukce systému.

Dobře fungující penzijní systém je oporou pro chudé i bohaté, mladé i staré. Každý v něm najde základ svých životních jistot. Nyní jsme u nás svědky velmi razantního a invazivního pokusu tento systém rozložit tak, aby bylo možné rozložit též vztahy přirozené sounáležitosti mezi lidmi v naší zemi. To ovšem současně dává příležitost těm, kteří ještě nerezignovali na vývoj v naší zemi, přijít s komplexním alternativním programem a získat většinu společnosti na svoji stranu. Tato vláda totiž nejen posluhuje cizí mocí, ale tuto mocí i zviditelňuje a diskredituje. Jen se musíme umět správně zorientovat.

Co s tím:

Čím samozřejmější krok k nápravě se se požaduje, tím těžší je ho odmítnout a tím více se zlo demaskuje i v očích těch, kteří v důsledku naivity, nebo neochoty si přiznat, že dali průchod zlu, nechtějí vidět reálnu situaci. V daném případě lze uvést dva konkrétní požadavky a důrazně trvat na jejich splnění (k tomu využívat shromáždění tohoto typu, alternativní média a další možnosti):

1. Uspořádat v Poslanecké sněmovně odbornou rozpravu k porovnání dvou cest k zabezpečení stability systému průběžného penzijního pojištění:

- Cesta administrativního povinného prodlužování odchodu do důchodu (návrh vlády).
- Zvýšení motivací k dobrovolnému prodloužení doby výdělečného uplatnění doprovázené komplexem podpůrných opatření.

Obě cesty jsou vzájemně neslučitelné. Ale vláda druhou alternativu odmítá připustit k diskusi. Proč asi? Čí pokyny plní?

Vhodný termín pro diskusi je září. Formát může být 5:5 zastánců jednoho či druhého názoru s tím, že každá strana předem předloží písemný podklad.

2. Okamžitě začít práce na převodu systému technického zpracování výše důchodů (jejich stanovení a přiznání) v rakouském stylu tak, aby:

- Každý občan měl individuální penzijní účet, který je online přístupný.
- Při odchodu do penze a při navyšování penze při pokračování výdělečné činnosti se automaticky a bezodkladně vyřídily administrativní záležitosti a začala probíhat výplata penzi dle stanovených pravidel.

Zoufalá situace vlády:

Vláda se sama dostala do bezvýchodné situace. Tím, že se nechala řídit pokyny směřujícími k destrukci důvěry v penzijní systém, výrazně snížila příjmy do tohoto systému a má akutní problém s cash flow (schopnosti průběžně financovat to, co je nezbytné financovat) v oblasti veřejných financí. Za dané situace tento problém nemůže řešit emitováním dluhopisů. Místo včasného obratu se nechala vlákat do pastí a problémy cash flow řeší tím, co tyto problémy způsobilo (ve stylu „*pitvou bylo zjištěno, že příčinou smrti byla pitva*“). Tj. tím, že se snaží vysát co nejvíce peněz z penzijního systému, tím ještě více podrývá důvěru v tento systém a tím ještě více snižuje příjmy do tohoto systému. Situace je kritická a je otázkou, zda tato vláda (osoby, které ji tvoří), jsou schopny alespoň částečně obnovit důvěru veřejnosti ve své kroky i v případě, že se začnou chovat alespoň trochu racionálně.